

CULTUUR & MEDIA

DE STANDAARD MAANDAG 26 SEPTEMBER 2005

In een spoorwegtunnel luisteren voorbijgangers naar muziek van Aernoudt Jacobs. © Eric de Mildt

HET GELUID VAN GLOEILAMPEN, STOFZUIGERS EN MONDRIAAN

KLINKENDE STAD

KORTRIJK — Wie nieuwe klanken wil horen, kan de komende twee weken aanschuiven voor het festival Happy New Ears. Ook buiten de zalen valt wat te beleven: op de klanktocht „Klinkende Stad” bijvoorbeeld, een oropenende ontdekkingstocht in het centrum van Kortrijk.

Van Gert Keunen

IN de inkomhal van een ziekenhuis staat een douchecel, met daarin een rinkelende telefoon. Wie in de douche kruipt en vriendelijk de telefoon beantwoordt, hoort opeens vanuit de douchekop een operettezanger uit 1910 en heeft zin met zijn melodietje mee te zingen. Patiënten en bezoekers kijken vragend rond en weten niet wat er gaande is.

Het is één van de vijftien installaties die het Kortrijkse collectief Het Pakt! bedacht. Zij tekenden een oor op het stadsplan, en op de raakvlakken met de wegen, in openbare gebouwen, winkels en cafés, krijg je telkens in een afgesloten box een auditief en decoratief verslag uit een welbepaald jaar van de twintigste eeuw. Zo mag je in een minioerwoud zoeken naar een telefoon waaruit Tarzan weerklinkt of in het treinstation op de tonen van een verleidelijke deerne doorheen een deurgat naar een vurig hart gluren.

Tel.oor, zo heet het project, maakt in z'n eentje de verwachtingen van *Klinkende Stad* waar: een bonte wandeling waar je telkens in een

geheel andere, geïsoleerde sfeer terecht komt. Het Pakt! doet dat niet enkel laagdrempelig, maar ook overtuigend. Meteen het origineelste, creatiefste en vooral geestigste onderdeel van de geluidswandeling.

Even verbaasde toevallige passanten zie je aan de Leie, waar het Nederlandse Staalplaat 48 plastic flessen op het water laat drijven die beginnen te zingen wanneer langs de kade evenveel stofzuigers in werking treden. Bij die *Floating Islands* hoor je nu eens een eenzame misthoorn om aandacht smeken, dan weer is het een bende ongeregeld die moeiteloos samensmelt met het autoverkeer in de stad.

Die integratie is er niet in de spoorwegtunnel. Bij de bouw ervan hadden de architecten al luidsprekers in de wanden geïnstalleerd. Voor Happy New Ears worden die gevoed door een compositie van de Belg Aernoudt Jacobs. Helaas bevat die voor de hand liggende „bevreemdende” klanken die nergens een andere kijk geven op een vertrouwd stadsbeeld. De muziek verdwijnt bij de voorbijrijdende auto's, terwijl net dat lawaai een essentieel onderdeel van het geheel

zou moeten zijn.

Dat is het voornaamste euvel van *Klinkende Stad*. Met uitzondering van *Tel.oor* en *Floating Islands* gaat niets echt de confrontatie met de stad aan. De geluidsinstallaties zijn gereserveerd voor wie er naar op zoek gaat. De toevallige bezoeker van Kortrijk zal er weinig van merken. In de stad klinken alleen kerkklokken, het autoverkeer en een hitradio die uit de speakers in de winkelstraten komt.

Naar binnen dan, want ook daar klinkt de stad. De indrukwekkend-

**Verrassende klanken
zonder directe
confrontatie met de stad**

ste van de binnenkamerse installaties is *Bulbs* van het Canadese Artificiel. Op de scène van kunstencentrum Limelight hangen 30 gloeilampen van 1000 Watt, die met behulp van een computerprogramma in verschillende intensiteiten aan- en uitgaan. Het geluid van de lampen zelf, de trillingen van de gloeidraad en de luchtverplaatsin-

gen in de glasbol worden versterkt, en vormen samen een klankentapijt. We weten nu niet alleen hoe elektriciteit klinkt, ook zonder dat concept blijft deze soundscape overeind.

Heel anders is *Displacing Movements* van beeldend kunstenaar Bart Vandevijvere en het Spectra Ensemble. In een zaaltje van de Tactoren zien we witte panelen met daarop enkele geschilderde lijnen. Er weerklinkt een mooie klarinetpartij. Volgens de brochure hebben de componist en beeldend kunstenaar dit werk in onderlinge interactie gecreëerd, maar dat voelden we niet.

De enige écht interactieve installatie komt van het Brusselse LAb (au). In Fabriek H. Hart, het meeting point van het festival, staat een aanraakscherm waarop je als bezoeker knopjes kunt slepen naar het hoofdscherm waar ze enerzijds veranderen in lijnen en vlakken uit een schilderij van Mondriaan, en anderzijds diverse korte en lange geluiden in werking zetten. Die geluiden en beelden kun je vervolgens eindeloos manipuleren, naast en op elkaar zetten, waardoor een complexe geluidsarchitectuur ont-

Nieuwe oren voor Kortrijk

BRUSSEL — *Happy New Ears*, dat zijn naam haalt uit een woordspeling van John Cage, kiest voor al wat nieuw, avontuurlijk en ongewoon is. Het Kortrijkse muziekfestival kijkt daarbij over de hokjes van de muziekgenres heen. Concerten en multimediale projecten wisselen elkaar af.

Happy New Ears viert dit jaar zijn tiende verjaardag, met de fabriek H.Hart op het Buda-eiland als zenuwcentrum. Daar treedt op 27 september Bigband Bigbandski aan, waarin de muzikale kameleon Kapotski artiesten van diverse pluimage bijeenbrengt. Ook de plaatselijke helden van Galatasaray brengt die avond een creatie.

Nog meer big bangs: in de stadsschouwburg van Kortrijk is vanavond Het Toneelhuis te gast, met de muziektheaterproductie *Heliogabal* van Peter Vermeersch.

De kers op de verjaardagstaart is de Belgische première (5 oktober) van *Perfect Partner*. Kim Gordon van Sonic Youth begeleidt de gelijknamige film van videokunstenaar Ton Oursler en cineast Phil Morisson.

Happy New Ears, tot 9 oktober in Kortrijk. Info www.happynewears.be of 056-22.10.01.

staat. Dit is zowel verbluffende technologie en een sterk artistiek concept, maar tegelijk een uiterst amusant speeltuig dat je even de tijd doet vergeten.

Een verdieping hoger in hetzelfde gebouw toont de Duitser Thomas Köner beelden uit 3000 filmpjes van bewakingscamera's bij auto's die hij van het internet plukte. Die beelden vloeien naadloos en haast onmerkbaar in elkaar over waarbij er telkens sneeuw valt en weer smelt. Op die manier toont de Duitser de vergankelijkheid en dat ondersteunt hij met een uiterst beklemmende monotone klankcollage samengesteld uit ruis en verkeersgeluiden. „Zien is een combinatie van concentratie en onachtzaam staren”, lezen we. Inderdaad.

Boeiende geluidservaringen leverde onze drie uur durende wandeling op. Toch mag het project nog groeien. Inhoudelijk geven de stadsvreemde geluiden niet altijd een meerwaarde aan die stad en praktisch zal wie Kortrijk niet goed kent het moeilijk hebben om alle installaties te vinden. Maar eenmaal in de wonderlijke wereld der geïsoleerde waarnemingen, vergeet je snel die kinderziektes.